НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-04-159
Дата: 30 / 04 2025 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

14:54

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
51-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ВЪТРЕШНА
СИГУРНОСТ И ОБЩЕСТВЕН РЕД
МАНОИЛ МАНЕВ

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, правим следните мотивирани изменения и допълнения в приетия на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България:

1. Създава се §8а:
"§8а. В чл. 24б се правят следните изменения и допълнения:
1. В ал. 1 думите "чл. 7б, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания" се заменят с думите "чл. 81, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите"
2. В ал. 2 думите "за срок не по-кратък от една година" се заменят с думите "за срок до 5 години, но не по-кратък от 24 месеца", а в изречение второ думите "от една година" се заменят с думите "от 24 месеца"
3. В ал. 3, т. 2 накрая се добавят думите "или адрес на работно място, използван от научноизследователска организация по ал. 1, на който чужденецът може да бъде открит"
4. В ал. 4 думите "чл. 7б, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания" се заменят с думите "чл. 81, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите
5. Създава се ал. 20:
"(20) Чужденецът декларира настоящия си адрес пред службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи най-късно в момента на получаване на разрешението за пребиваване."

2. В §10 се правят следните изменения:

1. Точка 2, буква "в" се заличава

2. т. 5 думите "работодателят или упълномощено от него лице е длъжен да се яви с чужденеца" се заменят с думите "чужденецът се явява лично"

3. В §21 се правят следните изменения и допълнения:

1. т. 1 се изменя така

"1. В ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

а) в т. 1 думите "всички видове" се заличават

б) в т. 2 след думата "международна" се добавят думите "или временна""

2. В точка 3, буква "в" се заличава, а буква "а" се изменя така:

"а) в т. 3 накрая се добавят думите "или адрес на работно място, използван от работодателя, на който чужденецът може да бъде открит"

3. точка 4 се изменя така:

"4. В ал. 6 думите "придружени от документ за проверка на адреса, ако са налице съмнения, че чужденецът няма да живее на посочения постоянен адрес." се заличават"

4. В т. 7 думите "работодателят или упълномощено от него лице е длъжен да се яви с чужденеца" се заменят с думите "чужденецът се явява лично"

5. създава се т. 8а със следния текст:

"8а. В ал. 24 навсякъде след думата "международна" се добавят думите "или временна""

6. в т. 9 навсякъде след думата "международна" се добавят думите "или временна"

7. в т. 10 накрая се добавят думите "със срок до 21 дни"

8. В т. 11 след думите "облекчена процедура" се добавят думите "със срок до 21 дни"

9. Създава се т. 12:

"13. Създават се ал. 31 и 32:

"(31) Чужденецът декларира настоящия си адрес пред службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи най-късно в момента на получаване на разрешението за пребиваване.

(32) В случай, че по ал. 5, т. 3 е посочен адрес на работно място под контрола на работодателя, до декларирането на настоящия адрес по ал. 31, чужденецът няма право да извършва работа от разстояние на територията на Република България."

4. В §23, т. 1 накрая се добавят запетая и думите "а след думата "международна" се добавят думите "или временна".

5. В §27 се добавя изречение второ: "Задължението по предходното изречение не се прилага в случаите по чл. 107з, ал. 8, изречение второ от Кодекса на труда".

6. В §38, в ал. 1 се правят следните изменения:
1) след думите "пребиваване по" се добавят думите "чл. 24б" и запетая;
2) след думите "чл. 33п" се добавят думите "на чужденци, както и на членовете на техните семейства"

7. В §39 се правят следните изменения:
1. т. 1 се заличава
2. в т. 2 относно т. 32 се изменя така:
"32. „Доказателства за офис" са нотариален акт, справка в електронната система на Имотния регистър или друг документ, доказващ собствеността или ползването на имота. Документите, доказващи ползването на имота, следва да бъдат представени в оригинал, заверени с квалифициран електронен подпис или с нотариална заверка на подписите, с изключение на справката в електронната система на Имотния регистър, която се извършва служебно."

8. В §45, т. 1 думите "4в и 4г" се заменят с думите "4в, 4г и 4д", а накрая се добавя т. 4д:
"4д. чуждите граждани, на които е издадено разрешение за продължително пребиваване по реда на чл. 24б от Закона за чужденците в Република България".

9. В §48 се правят следните допълнения:
а) създава се т. 3а:
"3а. В чл. 10 се правят следните изменения:
а) Алинея 1 се изменя така:
"(1) Националната агенция за приходите предоставят служебен достъп в реално време до данните от регистъра на заетостта по чл. 347 от Кодекса на труда за наетите лица от трети държави на упълномощени длъжностни лица от Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и Агенция по заетостта" и ги уведомява служебно за получени уведомления за сключени трудови договори с такива лица"
б) Алинея 2 се заличава"

б) създава т. 11а:
"11а. В чл. 76, ал. 3 числото "2500" се заменя с числото "200", а думите "от 2500 до 5000" се заменят с думите "3000 до 6000"

МОТИВИ

Като част от Европейския съюз България се задължава да изпълнява Директива за временна закрила на Съвета на ЕС 2001/55/ЕО. Съветът на ЕС приема решение 2022/3821 от 4 март 2022 г. директивата да бъде активирана с цел предоставяне на бърза и ефективна помощ на лицата, бягащи от войната в Украйна. Като страна-членка на Европейския съюз България е задължена да прилага тази директива. Временната закрила е със срок до една година и може да бъде удължавана, като предоставя право на лицето да пребивава на територията на страната, която е издала разрешението за закрила. Също така временната закрила дава възможност за възползване от социално и здравно осигуряване, достъп до пазара на труда, но не дава право на лицето да напуска и да се връща в границите на държавата.

Вземайки предвид срока, за който се издава временната закрила и социалните ѝ преимущества, някои украинци решават да заменят статута си на пребиваване с други алтернативни разрешителни за пребиваване. Най-избираното сред тях е Европейска Синя Карта. Тя се издава за срок от 5 години на лица с висока професионална квалификация, които изкарват 1,5 пъти над средната работна заплата. Тази карта им предоставя възможност за работа, пребиваване, както и напускане и връщане на страната, която е издала картата. Въпреки че това е по-търсената алтернатива от висококвалифицираните украинци, не всички държави уреждат преминаването от статут на временна закрила към Синя Карта. В това число и България е сред държавите, при които липсва законова уредба в тази насока. В националното ни законодателство уредбата гласи, че за да може едно лице да получи Синя Карта, то трябва да притежава Виза тип Д, разрешение за продължително пребиваване или международна закрила, но нито едно от трите не може да бъде получено преди да е изтекла временната закрила.

В повечето европейски държави „временната закрила" е със статут на разрешение за пребиваване и това изключително много улеснява кандидатстването за друг статут. България не е сред тези държави и поради пропуски и усложнения в нашето законодателство украинските граждани не могат да се възползват от тази възможност. Въвеждането на законови разпоредби, които да установят възможност смяна на този временен статут би била в интерес както на гражданите, така и на самата държава. За да бъде издадена Синя карта, то следва лицето да притежава високи професионални качества, висока степен на образование и професионален опит. Взимайки предвид това, може да се направи заключение, че предоставяйки възможност на тези висококвалифицирани лица да имат правото да се развиват професионално в България, това би повишило нивото и на кадрите на пазара на труда. От друга страна, това би осигурило спокойствието у самите

граждани, че те ще получат дългосрочна защита на правото си на пребиваване и работа на територията на държавата ни.

Условията за издаването на Картата са еднакви в повечето европейски страни в своята основа, но с малки отклонения относно размера за заплатата. България следва да вземе пример от Франция, Литва и Германия, където ясно е уредена процедурата по преминаване от временна закрила към Синя Карта. В Закона за чужденците в Република България ясно са уредени условията за получаване на Синя Карта. За да последваме примера на останалите европейски държави в ефикасното подпомагане на нормален живот у украинските граждани, е необходимо към тези условия да се добави „временна закрила“, наред с досегашната „международна закрила“ като предпоставка за издаване на Картата. Тази промяна не изисква средства от държавния бюджет и не би представлявало финансово обременяване за българската държава.

Като допълнително изменение се предвижда отпадането на задължението за предоставяне на доказателство за адрес, което е административна тежест в процеса на издаване на разрешение. Не е житейски издържано да се декларира адрес преди влизането на лицето в страната, като вместо това (и вместо работодателите да бъдат натоварвани с поддържане на реални или фиктивни адреси за адресна регистрация), се предвижда задължение за адресна регистрация в срок от 1 месец след влизането на територията на страната.

Директивата предвижда задължение за страните да могат да намерят работника при нужда, като това е гарантирано да се случи на мястото му на работа (напр. седалището на работодателя), поради което е излишно да се създава допълнително задължение за посочване адрес по време на процедурата по заявяване.

Предвижда се уточняване на конкретни срокове за ускорените процедури по смяна на работодател след първоначалното получаване на съотв. разрешение за работа, като предложеният срок е 21 дни, с оглед реалните житейски хипотези, свързани с предизвестия по трудови договори и намиране на нова работа.

Предвижда се отпадане на предложенията за задължение за работодателите да присъстват заедно с чуждендеца в дирекция “Миграция” при представяне на допълнителни изискуеми документи, тъй като това е излишна административна тежест - присъствието на работодателя не допринася за истинността на документите или за качеството на процедурата. Ако чужденецът имат нужда от преводач, за да подаде документите си, това следа да се уреди по друг начин (напр. по общия ред на чл. 14, ал. 2 от АПК), а не като задължение на работодателя.

Предлага се и прецизиране на дефинициите за доказателства за жилище и офис с оглед да не бъде създаване допълнителна административна тежест чрез задължение за нотариални заверки.

Предлага се и отпадане на удостоверението от НАЦИД, тъй като това ще удължи процедурата като цяло, добавяйки допълнителна стъпка в процеса, която блокира останалите такива.

На база на последните изменения в Кодекса на труда, които позволяват инцидентна работа от разстояние от друго населено място до 30 дни без промяна на трудовото правоотношение, се предлага изключение от задължението за обявяване на промяна на населеното място в тези случаи.

По отношение разрешителното за пребиваване за учени, се предлага издаване за срок от 5 години и включване в обхвата на Закона за здравното осигуряване, което ще облекчи привличането и задържането на учени от трети страни. Предвид, че освен в особени случаи на краткосрочни договори, този тип пребиваване са най-малко няколко години (като минимум 1 г. съгласно съответната директива), такава промяна е обоснована.

Предвижда се и намаляване на санкцията за първо нарушаване на задължението за уведомяване на Агенция по заетостта за наемане на лица от трети страни, и съответно завишаване на санкциите по повторно нарушение. Тъй като на практика законът предвижда двойно уведомяване (на НАП и на АЗ), но до влизането в сила разпоредбите за единния електронен трудов запис, служебното уведомяване на АЗ от страна на НАП среща практически проблеми, намаляването на санкцията за първото нарушение е с оглед намаляване на административната тежест.

ВНОСИТЕЛИ:

4/30/2025

X Божидар Божанов

Божидар Божанов

Signed by: BOZHIDAR PLAMENOV BOZHANOV

Божидар Божанов